Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

19. oktoober 2017*

Eelotsusetaotlus – Määrus (EÜ) nr 207/2009 – Euroopa Liidu kaubamärk – Artikli 109 lõige 1 – Hagid Euroopa Liidu kaubamärgi ja siseriikliku kaubamärgi alusel – Pooleliolevad kohtuasjad – Mõiste „sama alus“ – Nime „Merck“ kasutamine domeeninimedes ja interneti sotsiaalmeedia platvormidel – Siseriiklikul kaubamärgil põhinev hagi, millele järgneb Euroopa Liidu kaubamärgil põhinev hagi – Pädevusest loobumine – Ulatus

Kohtuasjas C-231/16,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Landgericht Hamburg'i (Hamburgi piirkondlik kohus, Saksamaa) 14. aprilli 2016. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 25. aprillil 2016, menetluses

Merck KGaA

versus

Merck & Co. Inc.,

Merck Sharp & Dohme Corp.,

MSD Sharp & Dohme GmbH,

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja president M. Ilešič (ettekandja), kohtunikud A. Rosas, C. Toader, A. Prechal ja E. Jarašiūnas,

kohtujurist: M. Szpunar,

kohtusekretär: ametnik K. Malacek,

arvestades kirjalikus menetluses ja 15. veebruari 2017. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– Merck KGaA, esindajad: *Rechtsanwalt* S. Völker ja *Rechtsanwalt* M. Pemsel,

– Merck & Co. Inc., Merck Sharp & Dohme Corp. ning MSD Sharp & Dohme GmbH, esindajad: *Rechtsanwalt* A. Bothe, *Rechtsanwalt* Y. Draheim ja *Rechtsanwalt* P. Fromlowitz,

– Euroopa Komisjon, esindajad: T. Scharf ja M. Wilderspin,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

olles 3. mai 2017. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb nõukogu 26. veebruari 2009. aasta määruse (EÜ) nr 207/2009 Euroopa Liidu kaubamärgi kohta (ELT 2009, L 78, lk 1) artikli 109 lõike 1 tõlgendamist.

2 Taotlus on esitatud kohtuvaidluses, mille üks pool on Merck KGaA ning teine pool on Merck & Co. Inc., Merck Sharp & Dohme Corp. ja MSD Sharp & Dohme GmbH ning vaidluse ese on Mercki nõuded kohaldada viimati nimetatud äriühingute suhtes keeldu kasutada nime „MERCK“ domeeninimedes, interneti sotsiaalmeedia platvormidel ning ärinimedes nii Saksamaal kui ka mujal Euroopa Liidus.

Õiguslik raamistik

Määrus (EÜ) nr 44/2001

3 Nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määrus (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (EÜT 2001, L 12, lk 1; ELT eriväljaanne 19/04, lk 42) asendas liikmesriikidevahelistes suhetes 27. septembril 1968 allkirjastatud konventsiooni kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (EÜT 1972, L 299, lk 32).

4 Määruse nr 44/2001 põhjenduses 15 oli kirjas:

„Harmoonilise kohtumõistmise huvides tuleb samaaegsete menetluste võimalust võimalikult vähendada ja tagada, et kahes liikmesriigis ei tehta vastuolulisi kohtuotsuseid. Pooleliolevate kohtuasjade ja nendega seotud kaebuste lahendamiseks […] peab olema selge ja tõhus süsteem. […]“

5 Määruse nr 44/2001 II peatüki 9. jakku „Peatamine ja seotud menetlused“ kuulunud artiklis 27 nähti ette:

„1. Kui eri liikmesriikide kohtutes algatavad ühe ja sama alusega hagide põhjal menetlusi ühed ja samad asjaosalised, peatab kohus, kellele hagi on esitatud hiljem, oma menetlused omal algatusel seni, kuni on kindlaks tehtud selle kohtu pädevus, kellele hagi esitati esimesena.

2. Kui on kindlaks tehtud selle kohtu pädevus, kellele hagi esitati esimesena, loobub kohus, kellele hagi esitati hiljem, pädevusest esimese kohtu kasuks.“

Määrus nr 207/2009

6 Määruse nr 207/2009 põhjendustes 3 ja 15–17 on märgitud:

„(3) Kõnealuste [liidu] eesmärkide järgimiseks on seetõttu vajalik ette näha [ELi] kaubamärgikorra loomine, mille kohaselt ettevõtted võivad ühe menetlussüsteemiga saada [ELi] kaubamärke, millele antakse ühtne kaitse ja mis kehtib kogu [liidu] territooriumil. Niiviisi sätestatud [ELi] kaubamärgi ühtsuse põhimõtet tuleks kohaldada, kui käesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti.

[…]

(15) [ELi] kaubamärkide kaitse tugevdamiseks peaksid liikmesriigid määrama oma siseriiklikke süsteeme arvestades võimalikult vähe esimese ja teise astme siseriiklikke kohtuid, kes on pädevad [ELi] kaubamärkide rikkumise ja kehtivuse küsimustes.

(16) [ELi] kaubamärkide kehtivust ja rikkumist käsitlevad otsused peavad jõustuma kogu [Euroopa Liidus] ja hõlmama kogu [Euroopa Liidu] territooriumi, sest ainult nii saab vältida vastuoluliste otsuste tegemist kohtutes ja [Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Ametis (EUIPO)] ning tagada, et [ELi] kaubamärgi ühtsust ei kahjustata. Eeskirju, mis sisalduvad [määruse nr 44/2001] sätetes, tuleks kohaldada kõigi [ELi] kaubamärgiga seotud õigustoimingute suhtes, kui käesoleva määrusega ei nähta ette erandeid nimetatud eeskirjadest.

(17) Samu toiminguid ja samu isikuid käsitlevates kohtuasjades [ELi] kaubamärgi ja paralleelsete siseriiklike kaubamärkide kohta tuleks vältida vastandlikke otsuseid. Kui hagid esitatakse samas liikmesriigis, sõltub vastakate otsuste vältimise viis siseriiklikust menetluskorrast, mille kohaldamist käesolev määrus ei piira, kui aga hagid esitatakse eri liikmesriikides, on otstarbekas kohaldada [määruses nr 44/2001] pooleli olevaid kohtuasju ja nendega seotud toiminguid käsitlevatest eeskirjadest tulenevaid sätteid.“

7 Määruse nr 207/2009 artikli 1 lõikes 2 on sätestatud:

„[ELi] kaubamärk on ühtne. Selle mõju on ühetaoline kogu [liidus]: seda saab registreerida, üle anda või sellest loobuda, omanikult sellega seotud õigusi ära võtta, selle kehtetuks tunnistada või selle kasutamist keelata üksnes kogu [liidus]. Nimetatud põhimõtet kohaldatakse, kui käesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti.“

8 Määruse artikkel 109 „[ELi] kaubamärkide ja siseriiklike kaubamärkide põhjal algatatud samaaegsed ja üksteisele järgnevad kohtuasjad“, mis kuulub XI jaotise 1. jakku „Tsiviilhagid ühe või mitme kaubamärgi põhjal“ näeb lõike 1 punktis a ette:

„Kui eri liikmesriikide kohtutele on seoses rikkumisega esitatud samal alusel ja samu pooli hõlmavad hagid, kusjuures ühe hagi aluseks on [ELi] kaubamärk ja teise hagi aluseks siseriiklik kaubamärk:

a) loobuvad kohtud omal algatusel pädevusest selle kohtu kasuks, kellele hagi on esitatud esimesena, kui asjaomased kaubamärgid on identsed ja kehtivad identsete kaupade või teenuste puhul. Kohus, kes peaks pädevusest loobuma, võib menetluse peatada, kui teise kohtu pädevus on vaidlustatud.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

9 Põhikohtuasja hageja Merck on keemia- ja farmaatsiavaldkonnas tegutsev äriühing, kus eelotsusetaotluse kohaselt töötab umbes 40 000 inimest ja kes tegutseb 67 riigis üle ilma.

10 Põhikohtuasja esimene kostja Merck & Co. on börsil noteeritud äriühing, kelle tütarettevõtja on põhikohtuasja teine kostja Merck Sharp & Dohme, kes turustab peamiselt ravimeid ja vaktsiine ning kosmeetika- ja isikliku hügieeni tooteid. Eelotsusetaotluse kohaselt vastutab Merck Sharp & Dohme kontserni operatiivtegevuse ja eelkõige selle nähtavuse eest internetis ennekõike seeläbi, et avaldab aktsionäre huvitavat teavet. Põhikohtuasja kolmas kostja MSD Sharp & Dohme on Merck & Co Saksamaa tütarettevõtja.

11 Hageja ja põhikohtuasja kostjad kuulusid algselt samasse kontserni. Alates 1919. aastast on need teineteisest täiesti eraldiseisvad.

12 Eelotsusetaotlusest nähtub, et Merckile kuulub Ühendkuningriigis registreeritud siseriiklik kaubamärk MERCK. Talle kuulub ka ELi sõnamärk MERCK, mis on registreeritud 15. juuni 1957. aasta märkide registreerimisel kasutatava kaupade ja teenuste rahvusvahelise klassifikatsiooni Nizza kokkuleppe (uuesti läbi vaadatud ja parandatud kujul) klassidesse 5, 9 ja 16 kuuluvate kaupade ja selle kokkuleppe klassi 42 kuuluvate teenuste jaoks.

13 Ühelt poolt on äriühing, kelle õigusjärglane on Merck ja teiselt poolt äriühing, kelle õigusjärglane on Merck Sharp & Dohme, järgemisi sõlminud mitu kokkulepet. Nendes kokkulepetes, millest viimane on veel jõus, on nähtud ette reeglid kaubamärgi Merck kasutamise kohta Merck Sharp & Dohme'i poolt Saksamaal ning muudes riikides.

14 Põhikohtuasja kostjate veebisaidilt www.merck.com suunatakse kasutaja Saksamaal või muus liikmesriigis linkide abil alamsaitidele, mille sisu peegeldab samuti põhikohtuasja kostjate kohalolu internetis nagu saidid: www.merckengage.com, www.merckvaccines.com või www.merck-animal-health.com. Nendel veebisaitidel ei levitata teavet vastavalt geograafilisele sihtregioonile, mistõttu on teave ühesugusel kujul kättesaadav kogu maailmas.

15 Lisaks domeeninimedele on Merck & Co. ja Merck Sharp & Dohme muutnud end internetis nähtavaks muul moel, nimelt mitme sotsiaalmeedia platvormi kaudu.

16 Põhikohtuasja hageja esitas 8. märtsil 2013 High Court of Justice (England & Wales), Chancery Divisionile (Inglismaa ja Walesi kõrgem kohus, Lordkantsleri kantselei, Ühendkuningriik) oma siseriikliku kaubamärgi alusel hagi muu hulgas Merck & Co. ja Merck Sharp & Dohme'i vastu väitega, et nime „Merck" kasutamisega on Ühendkuningriigis rikutud tema kaubamärgiõigust.

17 Põhikohtuasja hageja esitas samade kostjate, aga ka MSD Sharp & Dohme'i vastu talle kuuluva ELi kaubamärgi alusel 11. märtsil 2013 hagi ka Landgericht Hamburgile (Hamburgi piirkondlik kohus, Saksamaa).

18 Nagu eelotsusetaotlusest nähtub, leiab põhikohtuasja hageja, et asjaolu, et põhikohtuasja kostjate veebisaidid, mille kohta ta esitas kuvatõmmised, on liidus ja seega ka Saksamaal kättesaadavad ilma geograafilist sihtregiooni määramata, rikub tema kaubamärgiõigusi.

19 Põhikohtuasja hageja muutis 11. novembri 2014. aasta, 12. märtsi, 10. septembri ja 22. detsembri 2015. aasta menetlusdokumentidega eelotsusetaotluse esitanud kohtule esitatud nõudeid ning tegi avalduse, et loobub hagist Ühendkuningriigi territooriumit puudutavas osas. Põhikohtuasja kostjad ei andnud hagist loobumisele nõusolekut.

20 Põhikohtuasja kostjad leiavad, et eelotsusetaotluse esitanud kohtule esitatud hagi on määruse nr 207/2009 artikli 109 lõike 1 punkti a alusel vastuvõetamatu, vähemalt osas, milles see puudutab põhikohtuasja hagejale kuuluva ELi kaubamärgi õiguste rikkumist terves liidus. Osaline hagist loobumine viimase poolt ei oma selles osas tähtsust.

21 Landgericht Hamburg (Hamburgi piirkondlik kohus) märgib, et määruse nr 207/2009 artikli 109 lõike 1 punkt a näib välistavat võimaluse, et kohus, kellele on hagi esitatud hiljem, loobub pädevusest teatava territooriumi ulatuses sellistel asjaoludel, nagu käsitletakse põhikohtuasjas. Tal on selle kohta siiski kahtlusi.

22 Neil asjaoludel otsustas Landgericht Hamburg (Hamburgi piirkondlik kohus) menetluse peatada ning esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas [määruse nr 207/2009] artikli 109 lõike 1 punktis a esitatud mõistet „samal alusel“ tuleb tõlgendada nii, et ühe ja sama domeeni alt kättesaadava ning kogu maailmas ja seega ka Euroopa Liidus identse veebisaidi haldamine ja kasutamine, mille tõttu on samad pooled esitanud õiguste rikkumise hagid eri liikmesriikide kohtutele, kusjuures ühe hagi aluseks on ELi kaubamärk ja teise hagi aluseks siseriiklik kaubamärk, vastavad sellele tingimusele? […]

2. Kas [määruse nr 207/2009] artikli 109 lõike 1 punktis a esitatud mõistet „samal alusel“ tuleb tõlgendada nii, et internetis kogu maailmas ja seega ka liidus domeeni facebook.com ja/või youtube.com ja/või twitter.com alt identselt kättesaadavate sisude haldamine ja kasutamine vastava domeeni facebook.com ja/või youtube.com ja/või twitter.com kaudu ühe ja sama kasutajanimega, mille tõttu on eri liikmesriikide kohtutele seoses õiguste rikkumisega esitatud samu pooli hõlmavad hagid, kusjuures ühe hagi aluseks on ELi kaubamärk ja teise hagi aluseks siseriiklik kaubamärk, vastavad sellele tingimusele?

3. Kas [määruse nr 207/2009] artikli 109 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et liikmesriigi „kohus, kellele ei esitatud hagi esimesena“ seoses ELi kaubamärgi rikkumisega, mis seisneb ühe ja sama domeeni alt kättesaadava ning kogu maailmas ja seega ka liidus identse veebisaidi haldamises, ja kes [määruse nr 207/2009] artikli 97 lõike 2 ja artikli 98 lõike 1 punkti a alusel esitatud nõudeid seoses iga liikmesriigi territooriumil toime pandud rikkumiste või rikkumiste ohuga, peab kahekordse identiteedi tõttu loobuma oma pädevusest asja lahendada ainult asjaomase teise liikmesriigi territooriumi osas, kus hagi esitati kohtule „esimesena“ seoses sellise siseriikliku kaubamärgi rikkumisega, mis on identne ELi kaubamärgiga, mille kohta esitati hagi hiljem, ja mis kehtib identsete kaupade suhtes, kusjuures ka see rikkumine seisneb ühe ja sama domeeni alt kättesaadava ning kogu maailmas ja seega ka liidus identse veebisaidi haldamises ja kasutamises, või peab „kohus, kellele ei esitatud hagi esimesena“, sellises olukorras loobuma pädevusest kahekordse identiteedi tõttu kõikide talle nõukogu [määruse nr 207/2009] artikli 97 lõike 2 ja artikli 98 lõike 1 punkti a alusel seoses iga liikmesriigi territooriumil toime pandud rikkumiste või rikkumiste ohuga ja seega kogu liidu territooriumit hõlmavate nõuete osas […]?

4. Kas [määruse nr 207/2009] artikli 109 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et liikmesriigi „kohus, kellele ei esitatud hagi esimesena“ seoses ELi kaubamärgi rikkumisega, mis seisneb internetis kogu maailmas ja seega ka liidus domeeni facebook.com ja/või youtube.com ja/või twitter.com alt identselt kättesaadavate sisude haldamises ja kasutamises vastava domeeni facebook.com ja/või youtube.com ja/või twitter.com kaudu ühe ja sama kasutajanimega, ja kelle poole on pöördutud [määruse nr 207/2009] artikli 97 lõike 2 ja artikli 98 lõike 1 punkti a alusel esitatud nõuetega seoses iga liikmesriigi territooriumil toime pandud õiguste rikkumiste või rikkumiste ohuga, peab kahekordse identiteedi puhul loobuma oma pädevusest asja lahendada ainult asjaomase teise liikmesriigi territooriumi osas, kus hagi esitati kohtule esimesena seoses sellise siseriikliku kaubamärgi rikkumisega, mis on identne ELi kaubamärgiga, mille kohta on esitatud hagi hiljem ja mis kehtib identsete kaupade suhtes, kusjuures ka see rikkumine seisneb internetis kogu maailmas ja seega ka liidus domeeni facebook.com ja/või youtube.com ja/või twitter.com alt identselt kättesaadavate sisude haldamises ja kasutamises vastava domeeni facebook.com ja/või youtube.com ja/või twitter.com kaudu ühe ja sama kasutajanimega, või peab „kohus, kellele ei esitatud hagi esimesena“, sellises olukorras loobuma oma pädevusest kahekordse identiteedi tõttu kõikide talle [määruse nr 207/2009] artikli 97 lõike 2 ja artikli 98 lõike 1 punkti a alusel seoses iga liikmesriigi territooriumil toime pandud õiguste rikkumiste või rikkumiste ohuga ja seega kogu liidu territooriumit hõlmavate nõuete osas […]?

5. Kas [määruse nr 207/2009] artikli 109 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et sellisest hagist loobumine – mis on esitatud seoses ELi kaubamärgi rikkumisega, mis seisneb ühe ja sama domeeni alt kättesaadava ning kogu maailmas ja seega ka liidus identse veebisaidi haldamises, mis

on esitatud „kohtule, kellele ei esitatud hagi esimesena“, kuid kellele esitati esialgu nõuded [määruse nr 207/2009] artikli 97 lõike 2 ja artikli 98 lõike 1 punkti a alusel seoses iga liikmesriigi territooriumil toime pandud õiguste rikkumiste või rikkumiste ohuga – selle teise liikmesriigi territooriumi osas, mille kohtule esitati „esimesena“ hagi seoses sellise siseriikliku kaubamärgi rikkumisega, mis on identne ELi kaubamärgiga, mille kohta esitati hagi hiljem ja mis kehtib identsete kaupade suhtes, kusjuures ka see rikkumine seisneb ühe ja sama domeeni alt kättesaadava ning kogu maailmas ja seega ka liidus identse veebisaidi haldamises ja kasutamises, ei ole „kohtul, kellele ei esitatud hagi esimesena“ lubatud kahekordse identiteedi tõttu loobuda oma pädevusest asja lahendada?

6. Kas [määruse nr 207/2009] artikli 109 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et sellisest hagist loobumine – mis on esitatud seoses ELi kaubamärgi rikkumisega, mis seisneb internetis kogu maailmas ja seega ka liidus domeeni facebook.com ja/või youtube.com ja/või twitter.com alt identselt kättesaadavate sisude haldamises ja kasutamises vastava domeeni facebook.com ja/või youtube.com ja/või twitter.com kaudu ühe ja sama kasutajanimega, ja mis on esitatud „kohtule, kellele on hagi esitatud hiljem“, kuid kellele esitati esialgu nõuded [määruse nr 207/2009] artikli 97 lõike 2 ja artikli 98 lõike 1 punkti a alusel seoses iga liikmesriigi territooriumil toime pandud rikkumiste või rikkumiste ohuga – selle teise liikmesriigi territooriumi osas, mille kohtule esitati „esimesena“ hagi seoses sellise siseriikliku kaubamärgi rikkumisega, mis on identne ELi kaubamärgiga, mille kohta esitati hagi hiljem ja mis kehtib identsete kaupade suhtes, kusjuures ka see rikkumine seisneb internetis kogu maailmas ja seega ka liidus domeeni facebook.com ja/või youtube.com ja/või twitter.com alt identselt kättesaadavate sisude haldamises ja kasutamises vastava domeeni facebook.com ja/või youtube.com ja/või twitter.com kaudu ühe ja sama kasutajanimega, ei ole „kohtul, kellele ei esitatud hagi esimesena“ lubatud kahekordse identiteedi tõttu loobuda oma pädevusest asja lahendada?

7. Kas [määruse nr 207/2009] artikli 109 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et sõnastusest „kui asjaomased kaubamärgid on identsed ja kehtivad identsete kaupade või teenuste puhul“ tuleneb kaubamärkide identsuse korral selle „kohtu, kellele ei esitatud hagi esimesena“ pädevuse puudumine ainult sellises ulatuses, milles liidu kaubamärk ja asjaomane siseriiklik kaubamärk on registreeritud samade kaupade ja/või teenuste jaoks, või puudub „kohtu, kellele ei esitatud hagi esimesena“, pädevus täiesti, olgugi et selles kohtus hagi alusena nimetatud ELi kaubamärk kehtib veel ka teiste kaupade ja/või teenuste suhtes, – mis ei ole siseriikliku kaubamärgiga kaitstud –, aga mille puhul on võimalik, et neid puudutavad vaidlusaluste toimingutega identsed või sarnased toimingud?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene ja teine küsimus

23 Esimese ja teise küsimusega, mida on kohane analüüsida koos, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitada, kas määruse nr 207/2009 artikli 109 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et selles nimetatud tingimus „samal alusel“ on täidetud, kui õiguste rikkumise hagidest esimese alus on siseriiklik kaubamärk ja see puudutab väidetavat rikkumist teatava liikmesriigi territooriumil, ning teise alus on ELi kaubamärk ja see puudutab väidetavat rikkumist liidu kogu territooriumil, ning nende pooled eri liikmesriikide kohtutes on samad.

24 Määruse nr 207/2009 artikli 109 lõike 1 punktis a on sätestatud, et kui eri liikmesriikide kohtutele on seoses rikkumisega esitatud samal alusel ja samu pooli hõlmavad hagid, kusjuures ühe hagi aluseks on ELi kaubamärk ja teise hagi aluseks siseriiklik kaubamärk, loobuvad kohtud omal algatusel pädevusest selle kohtu kasuks, kellele hagi on esitatud esimesena, kui asjaomased kaubamärgid on identsed ja kehtivad identsete kaupade või teenuste puhul.

25 Määruse nr 207/2009 artikli 109 lõike 1 punkti a sõnastuses ei ole täpsustatud, mida tuleb kõnealuses sättes kasutatud sõnade „samal alusel“ all mõista.

26 Tuleb meenutada, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt tuleneb nii liidu õiguse ühetaolise kohaldamise kui ka võrdsuse põhimõttega seonduvatest nõuetest, et sellise liidu õigusnormi mõisteid, mis nagu käesoleval juhul ei viita sõnaselgelt liikmesriikide õigusele õigusnormi tähenduse ja ulatuse kindlaksmääramiseks, tuleb tavaliselt kogu liidus tõlgendada autonoomselt ja ühetaoliselt ning sellise tõlgenduse andmisel tuleb arvesse võtta mitte ainult normi sõnastust, vaid ka konteksti ja selle õigusakti eesmärke, millesse norm kuulub (vt eelkõige kohtuotsused, 26.5.2016, Envirotec Denmark, C-550/14, EU:C:2016:354, punkt 27, ja 18.5.2017, Hummel Holding, C-617/15, EU:C:2017:390, punkt 22 ning seal viidatud kohtupraktika).

27 Kõigepealt tuleb rõhutada, et määruse nr 207/2009 artikli 109 lõike 1 punkti a ulatust ei saa hinnata ainuüksi selle sätte sõnastuse põhjal, kuna selle eri keeleversioonide vahel esinevad erinevused (vt selle kohta kohtuotsus, 15.3.2017, Al Chodor, C-528/15, EU:C:2017:213, punkt 32 ja seal viidatud kohtupraktika).

28 Samas kui teatavates keeleversioonides nagu hispaania, prantsuse ja sloveenia keeles viidatakse rikkumise hagidele, mis on esitatud „samade faktiliste asjaolude põhjal“, on muudes keeleversioonides nagu inglise ja leedu keeles viidatud „samal alusel“ esitatud hagidele, või nii nagu taanikeelses versioonis hagidele, millel on sama „ese“ ja sama „alus“.

29 Mis puutub kõnealuse sätte konteksti, siis tuleb märkida esiteks, et nagu määruse nr 207/2009 põhjendusest 17 nähtub, tuleneb määruse artikkel 109 määruses nr 44/2001 sätestatud eeskirjadest, mis käsitlevad samal ajal pooleli olevaid kohtuasju ning nende seas näeb artikkel 27 ette lõikes 1, et kui eri liikmesriikide kohtutes algatavad ühe ja sama alusega hagide põhjal menetlusi ühed ja samad asjaosalised, peatab kohus, kellele hagi on esitatud hiljem, oma menetlused omal algatusel seni, kuni on kindlaks tehtud selle kohtu pädevus, kellele esitati hagi esimesena, ning lõikes 2, et kui on kindlaks tehtud selle kohtu pädevus, kellele esitati hagi esimesena, loobub kohus, kellele hagi esitati hiljem, pädevusest esimese kohtu kasuks.

30 Teiseks tuleb rõhutada asjaolu, et määruses nr 207/2009 ette nähtud menetlusnormid on *lex specialis*, võrreldes määruses nr 44/2001 sisalduvate menetlusnormidega. Seega kohaldatakse määruse nr 207/2009 artikli 94 lõike 1 alusel ELi kaubamärkide ja ELi kaubamärgi taotluste ning ELi kaubamärkide ja siseriiklike kaubamärkide põhjal algatatud samaaegsete ja üksteisele järgnevate kohtuasjade suhtes määruse nr 44/2001 sätteid, kui määruses nr 207/2009 ei ole sätestatud teisiti, mis nõuab nendes instrumentides sisalduvate mõistete ühetaolist tõlgendamist.

31 Mis puutub määruse nr 207/2009 artikli 109 lõike 1 eesmärki, siis tuleb märkida, et vastavalt põhjendusele 17 on selle määruse eesmärk vältida samu toiminguid ja samu isikuid käsitlevates kohtuasjades ELi kaubamärgi ja paralleelsete siseriiklike kaubamärkide kohta vastandlikke otsuseid.

32 See eesmärk vastab aga määruse nr 44/2001 ühele eesmärgile, milleks viimati nimetatud määruse põhjenduse 15 kohaselt on võimalikult vähendada samaaegsete menetluste võimalust ja tagada, et eri liikmesriikides ei tehta vastuolulisi kohtuotsuseid.

33 Seetõttu tuleb järeldada, et määruse nr 207/2009 artikli 109 lõikes 1 sätestatud „sama aluse“ tingimust tuleb tõlgendada analoogselt sellega, kuidas Euroopa Kohus on tõlgendanud „ühe ja sama aluse“ tingumust määruse nr 44/2001 artikli 27 lõike 1 tähenduses.

34 Sellega seoses tuleb ka märkida, et nende sätete ingliskeelsetes versioonides on hagi sama eseme tingimusega seoses kasutatud samu termineid.

35 Eeltoodud kaalutlustest nähtub, et selle kindlaks tegemiseks, kas määruse nr 207/2009 artikli 109 lõike 1 kohaldamise raames on „sama aluse“ tingimus täidetud, tuleb teha kindlaks, kas määruse nr 207/2009 artikli 109 lõike 1 punktis a osutatud rikkumise hagidel on sama alus ja ese, nagu kohtujurist oma ettepaneku punktides 49 ja 50 märkis.

36 Vastavalt kohtupraktikale, mis puudutab 27. septembril 1968 allkirjastatud konventsiooni kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades artiklit 21, millele Euroopa Kohtu poolt antud tõlgendus kehtib ka määruse nr 44/2001 artikli 27 kohta, hõlmab hagi alus nii asjaolusid kui ka õiguslikku alust, millel hagi rajaneb (vt analoogia alusel kohtuotsused, 6.12.1994, Tatry, C-406/92, EU:C:1994:400, punkt 39, ning 22.10.2015, Aannemingsbedrijf Aertssen ja Aertssen Terrassements, C-523/14, EU:C:2015:722, punkt 43).

37 Käesoleval juhul tuleb esiteks märkida, nii nagu seda tegi kohtujurist oma ettepaneku punktis 51, et ELi kaubamärgi ja siseriikliku kaubamärgi alusel järgemisi esitatud hagisid tuleb määruse nr 207/2009 artikli 109 lõike 1 punkti a kohaldamisel käsitada nii, et neil on sama alus, kui need rajanevad identsetest kaubamärkidest tulenevatel ainuõigustel. Kui hagi, mis esitati kohtule, kellele esitati hagi esimesena, rajaneb siseriiklikul kaubamärgil, samas kui hagi, mis esitati kohtule, kellele esitati hagi hiljem, põhineb ELi kaubamärgil, on tegemist määruse nr 207/2009 artikli 109 lõike 1 punktis a sätestatud *lis pendens*'i eeskirja kohaldamise olukorraga.

38 Teiselt poolt, mis puutub faktilistesse asjaoludesse, siis nähtub eelotsusetaotlusest, et hagid, mis esitati vastavalt High Court of Justice (England & Wales), Chancery Divisionile (Inglismaa ja Walesi kõrgem kohus, Lordkantsleri kantselei) ja Landgericht Hamburgile (Hamburgi piirkondlik kohus) puudutavad nime „Merck“ kasutamist domeeninimedes ja sotsiaalmeedia platvormidel, mis on kättesaadavad kogu maailmas. Seetõttu näib, et käesoleval juhul on samade faktiliste asjaolude nagu ka samade aluste tingimus täidetud, seda tuleb aga kontrollida eelotsusetaotluse esitanud kohtul.

39 Mis puutub „esemesse“, siis on Euroopa Kohus täpsustanud, et see seisneb hagi eesmärgis (vt analoogia alusel kohtuotsused, 6.12.1994, Tatry, C-406/92, EU:C:1994:400, punkt 41, ja 8.5.2003, Gantner Electronic, C-111/01, EU:C:2003:257, punkt 25) ning mõistet „ese“ ei saa piirata kahe nõude formaalse samasusega (vt analoogia alusel kohtuotsus, 8.12.1987, Gubisch Maschinenfabrik, 144/86, EU:C:1987:528, punkt 17).

40 Sellega seoses tuleb võtta arvesse vastavates vaidlustes hagejate esitatud konkreetseid nõudeid (vt analoogia alusel kohtuotsus, 14.10.2004, Mærsk Olie & Gas, C-39/02, EU:C:2004:615, punkt 36).

41 Käesoleval juhul tuleb nentida, et hagides, mis on esitatud vastavalt High Court of Justice (England & Wales), Chancery Divisionile (Inglismaa ja Walesi kõrgem kohus, Lordkantsleri kantselei) ja Landgericht Hamburgile (Hamburgi piirkondlik kohus), kattuvad nõuded vaid osaliselt. Olgugi et hagid puudutavad nime „Merck“ kasutamist domeeninimedes ja interneti sotsiaalmeedia platvormidel, mille sisu on kättesaadav samal kujul kogu maailmas, tuleb märkida, et hagi, mis on esitatud High Court of Justice (England & Wales), Chancery Divisionile (Inglismaa ja Walesi kõrgem kohus, Lordkantsleri kantselei) ja mis tugineb õigustele, mis tulenevad Ühendkuningriigis registreeritud kaubamärgist, eesmärk on keelata nime „Merck“ kasutamine Ühendkuningriigi territooriumil, samas kui Landgericht Hamburgile (Hamburgi piirkondlik kohus) esitatud hagi, mis tugineb ELi kaubamärgist tulenevatele õigustele, eesmärk on keelata selle nime kasutamine liidu territooriumil.

42 Arvestades määruse nr 207/2009 artikli 109 lõike 1 punkti a eesmärki, mida on käsitletud käesoleva kohtuotsuse punktis 31, tuleb aga märkida, et eelmises punktis nimetatud kohtutele esitatud hagidel on kõnealuse sätte kohaldamise tähenduses sama ese üksnes ulatuses, milles väidetavad rikkumised puudutavad sama territooriumi.

43 Muu tõlgendus tähendaks, et põhjendamatult oleksid piiratud võimalused, mis on ELi kaubamärgi omanikul, kes on eelnevalt esitanud rikkumise hagi identse siseriikliku kaubamärgi alusel väidetava rikkuja vastu pädeva liikmesriigi kohtule, et viimane teeks otsuse teatava liikmesriigi territooriumiga piirduva rikkumise kohta, tugineda ELi kaubamärgist tulenevatele õigustele muude liikmesriikide territooriumil. Selline tõlgendus oleks vastuolus määruse nr 207/2009 põhjenduses 15 nimetatud eesmärgiga tugevdada ELi kaubamärgi kaitset.

44 Eelnimetatud kaalutlusi arvestades tuleb esimesele ja teisele küsimusele vastata, et määruse nr 207/2009 artikli 109 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et selles nimetatud tingimus „samal alusel“ on juhul, kui rikkumise hagid, mis tuginevad vastavalt siseriiklikule kaubamärgile ja ELi kaubamärgile, on esitatud samade poolte vahel eri liikmesriikide kohtutele, täidetud üksnes siis, kui need hagid puudutavad siseriikliku kaubamärgi ja identsete ELi kaubamärgi väidetavat rikkumist samade liikmesriikide territooriumil.

Kolmas ja neljas küsimus

45 Kolmanda ja neljanda küsimusega, mida on kohane analüüsida koos, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas määruse nr 207/2009 artikli 109 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et juhul, kui rikkumise hagid, millest esimene tugineb siseriiklikule kaubamärgile ja puudutab väidetavat rikkumist teatava liikmesriigi territooriumil, ja teine põhineb ELi kaubamärgil ja puudutab väidetavat rikkumist kogu liidu territooriumil, on eri liikmesriikide kohtutes esitatud samade poolte vahel, peab kohus, kellele hagi esitati hiljem, loobuma pädevusest rikkumise hagi läbi vaadata kogu ulatuses või peab ta loobuma pädevusest vaadata asi läbi üksnes vaidluse osas, mis puudutab selle liikmesriigi territooriumit, mida puudutab sellele kohtule esitatud rikkumise hagi, kellele esitati hagi esimesena.

46 Tuleb märkida, et määruse nr 207/2009 artikli 109 lõike 1 punkt a ei täpsusta – juhul, kui eri liikmesriikide kohtutele on seoses rikkumisega esitatud samal alusel ja samu pooli hõlmavad hagid, kusjuures ühe hagi alus on ELi kaubamärk ja teise hagi alus on siseriiklik kaubamärk – mis ulatuses peab kohtus, kellele on hagi esitatud hiljem, loobuma pädevusest selle kohtu kasuks, kellele hagi on esitatud esimesena.

47 Määruse nr 207/2009 artikli 109 eesmärgist, millele on osutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 31, ning esimesele ja teisele küsimusele antud vastusest nähtub siiski, et nimetatud artikli lõike 1 punktis a ette nähtud pädevusest peab loobuma ulatuses, milles nendele kohtutele esitatud hagid on esitatud samade asjaolude põhjal (vt selle kohta kohtuotsus, 6.12.1994, Tatry, C-406/92, EU:C:1994:400, punktid 33 ja 34).

48 Samas on määruse nr 207/2009 artikli 109 lõike 1 punkti a tähenduses on „sama aluse“ esinemise tingimus täidetud, kui rikkumise hagid, mis põhinevad vastavalt siseriiklikul kaubamärgil ja ELi kaubamärgil, on esitatud samade poolte vahel eri liikmesriikide kohtutele, üksnes juhul, kui need puudutavad siseriikliku kaubamärgi ja identse ELi kaubamärgi väidetavat rikkumist samade liikmesriikide territooriumil.

49 Vastab tõele, et määruse nr 207/2009 artikli 1 lõike 2 kohaselt on ELi kaubamärk ühtne, nagu märkisid ka põhikohtuasja kostjad. Kuna selle mõju on ühetaoline kogu liidus, saab seda kõnealuse sätte kohaselt – ja kui samas määruses ei ole sätestatud teisiti – registreerida, üle anda või sellest loobuda, omanikult sellega seotud õigusi ära võtta, selle kehtetuks tunnistada või selle kasutamist keelata üksnes kogu liidus. Lisaks tuleneb määruse nr 207/2009 põhjendusest 3, et määruse eesmärk on ELi sellise kaubamärgikorra loomine, mille kohaselt kaubamärkidele antakse ühtne kaitse ja need kehtivad kogu liidu territooriumil. Lõpetuseks peavad asjaomase määruse põhjenduse 16 kohaselt ELi kaubamärkide kehtivust ja rikkumist käsitlevad otsused hõlmama kogu liidu territooriumi, et vältida vastuoluliste otsuste tegemist kohtutes ja EUIPOs ning tagada, et liidu kaubamärgi ühtsust ei kahjustata.

50 Selleks, et tagada kogu liidu territooriumil ELi kaubamärgist tuleneva õiguse ühetaoline kaitse rikkumiste vastu, peab pädeva ELi kaubamärkide kohtu seatud keeld jätkata rikkumist või tekitada rikkumise ohtu seega põhimõtteliselt laienema kogu liidu territooriumile (kohtuotsused, 12.4.2011, DHL Express France, C-235/09, EU:C:2011:238, punkt 44, ja 22.9.2016, combit Software, C-223/15, EU:C:2016:719, punkt 30).

51 Siiski võib keelu territoriaalne ulatus olla teatavatel juhtudel piiratud (kohtuotsused, 12.4.2011, DHL Express France, C-235/09, EU:C:2011:238, punkt 46, ja 22.9.2016, combit Software, C-223/15, EU:C:2016:719, punkt 31).

52 Nagu kohtujurist ettepaneku punktis 82 märkis, on see nii ka juhul, kui kohus, kellele on hagi esitatud hiljem, peab määruse nr 207/2009 artikli 109 lõike 1 punkti a alusel pädevusest loobuma osaliselt.

53 Eelnimetatud kaalutlusi arvestades tuleb kolmandale ja neljandale küsimusele vastata, et määruse nr 207/2009 artikli 109 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et juhul, kui rikkumise hagid, millest esimene tugineb siseriiklikule kaubamärgile seoses väidetava rikkumisega liikmesriigi territooriumil, ja teine ELi kaubamärgile seoses väidetava rikkumisega kogu liidu territooriumil, on esitatud samade poolte vahel eri liikmesriikide kohtutele, peab kohus, kellele on hagi esitatud hiljem, loobuma vaidluse sellest osast, mis puudutab selle liikmesriigi territooriumi, mida puudutab rikkumise hagi, mis on esitatud kohtule, kellele on hagi esitatud esimesena.

Viies ja kuues küsimus

54 Viienda ja kuuenda küsimusega, mida on kohane analüüsida koos, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas määruse nr 207/2009 artikli 109 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et selles nimetatud „sama aluse“ tingimus on täidetud, kui asjaomased hagid ei puuduta enam siseriikliku kaubamärgi ja identse ELi kaubamärgi väidetavat rikkumist samade liikmesriikide territooriumil, sest hageja on nõuetekohaselt teatavaks teinud osalise loobumise ELi kaubamärgi rikkumise hagist, mille eesmärk algselt oli keelata selle kaubamärgi kasutamine liidu territooriumil, ja selline hagist loobumine puudutab liikmesriigi territooriumi, mida käsitletakse sellele kohtule siseriikliku kaubamärgi alusel esitatud hagis, kellele on hagi esitatud esimesena, eesmärgiga keelata selle kaubamärgi kasutamine vastava riigi territooriumil.

55 Eelotsusetaotlusest nähtub, et viies ja kuues küsimus tuginevad eeldusele, et määruse nr 207/2009 artikli 109 lõike 1 punkt a ei võimalda kohtul, kellele on hagi esitatud hiljem, talle esitatud hagi lahendamise pädevusest osaliselt loobuda.

56 Nagu aga esimesele kui neljandale küsimusele antud vastusest nähtub, peab – juhul, kui rikkumise hagid, mis tuginevad vastavalt siseriiklikule kaubamärgile ja ELi kaubamärgile, on esitatud samade poolte vahel eri liikmesriikide kohtutele, seoses siseriikliku kaubamärgi ja identsete ELi kaubamärgi väidetava rikkumisega samade liikmesriikide territooriumil kogu liidu territooriumi ulatuses – kohus, kellele on hagi esitatud hiljem, pädevusest loobuma üksnes vaidluse selles osas, mis puudutab selle liikmesriigi territooriumi, mida käsitletakse rikkumise hagis, mis on esitatud kohtule, kellele on hagi esitatud esimesena.

57 Sellest tuleneb, et juhul kui hageja on nõuetekohaselt teatavaks teinud osalise loobumise ELi kaubamärgi rikkumise hagist, mille eesmärk algselt oli keelata selle kaubamärgi kasutamine liidu territooriumil, ja selline hagist loobumine puudutab liikmesriigi territooriumi, mida käsitletakse sellele kohtule siseriikliku kaubamärgi alusel esitatud hagis, kellele on hagi esitatud esimesena, eesmärgiga keelata selle kaubamärgi kasutamine vastava riigi territooriumil, siis ei puuduta asjaomased hagid enam siseriikliku kaubamärgi ja identsete ELi kaubamärgi väidetavat rikkumist samade liikmesriikide territooriumil.

58 Arvestades eelnimetatud kaalutlusi, tuleb viiendale ja kuuendale küsimusele vastata, et määruse nr 207/2009 artikli 109 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et selles sättes „sama aluse“ kohta ette nähtud tingimus ei ole enam täidetud, kui asjaomased hagid ei puuduta enam siseriikliku kaubamärgi ja identse ELi kaubamärgi väidetavat rikkumist samade liikmesriikide territooriumil, sest hageja on nõuetekohaselt teatavaks teinud osalise loobumise ELi kaubamärgi rikkumise hagist, mille eesmärk algselt oli keelata selle kaubamärgi kasutamine liidu territooriumil, ja selline hagist loobumine puudutab liikmesriigi territooriumi, mida käsitletakse sellele kohtule siseriikliku kaubamärgi alusel esitatud hagis, kellele on hagi esitatud esimesena, eesmärgiga keelata selle kaubamärgi kasutamine vastava riigi territooriumil.

Seitsmes küsimus

59 Seitsmenda küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas määruse nr 207/2009 artikli 109 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et kohus, kellele on hagi esitatud hiljem, peab loobuma ELi kaubamärgi ja siseriikliku kaubamärgi identsuse korral oma pädevusest kohtu kasuks, kellele on hagi esitatud esimesena, üksnes juhul, kui need kaubamärgid kehtivad identsete kaupade või teenuste puhul, või puudub kohtul, kellele on hagi esitatud hiljem, pädevus ka juhul, kui ELi kaubamärk, millele tuginetakse kohtus, kellele on hagi esitatud hiljem, on registreeritud täiendavate kaupade ja teenuste jaoks, mida ei hõlma identne siseriiklik kaubamärk, millele on tuginetakse kohtus, kellele on hagi esitatud esimesena.

60 Sellega seoses nähtub määruse nr 207/2009 artikli 109 lõike 1 punkti a sõnastusest, et kõnealune säte on kohaldatav „kui asjaomased kaubamärgid on identsed ja kehtivad identsete kaupade või teenuste puhul“.

61 Sellest tuleneb, et kohus, kellele on hagi esitatud hiljem, peab juhul, kui ELi kaubamärk ja siseriiklik kaubamärk on identsed, loobuma pädevusest selle kohtu kasuks, kellele hagi on esitatud esimesena, üksnes siis, kui asjaomased kaubamärgid on kehtivad identsete kaupade või teenuste puhul.

62 Eelnimetatud kaalutlusi arvestades tuleb seitsmendale küsimusele vastata, et määruse nr 207/2009 artikli 109 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et kaubamärkide identsuse korral peab kohus, kellele on hagi esitatud hiljem, loobuma pädevusest selle kohtu kasuks, kellele hagi on esitatud esimesena, üksnes juhul, kui asjaomased kaubamärgid on kehtivad identsete kaupade või teenuste puhul.

Kohtukulud

63 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

1. **Nõukogu 26. veebruari 2009. aasta määruse (EÜ) nr 207/2009 Euroopa Liidu kaubamärgi kohta artikli 109 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et selles nimetatud tingimus „samal alusel“ on täidetud, kui rikkumise hagid, mis tuginevad vastavalt siseriiklikule kaubamärgile ja ELi kaubamärgile, on esitatud samade poolte vahel eri liikmesriikide kohtutele, üksnes juhul, kui need hagid puudutavad siseriikliku kaubamärgi ja identsete ELi kaubamärgi väidetavat rikkumist samade liikmesriikide territooriumil.**

2. **Määruse nr 207/2009 artikli 109 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et juhul, kui rikkumise hagid, millest esimene tugineb siseriiklikule kaubamärgile seoses väidetava rikkumisega liikmesriigi territooriumil, ja teine ELi kaubamärgile seoses väidetava rikkumisega kogu liidu**

territooriumil, on esitatud samade poolte vahel eri liikmesriikide kohtutele, peab kohus, kellele on hagi esitatud hiljem, loobuma vaidluse sellest osast, mis puudutab selle liikmesriigi territooriumi, mida puudutab rikkumise hagi, mis on esitatud kohtule, kellele on hagi esitatud esimesena.

3. **Määruse nr 207/2009 artikli 109 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et selles sättes „sama aluse“ kohta ette nähtud tingimus ei ole enam täidetud kui asjaomased hagid ei puuduta enam siseriikliku kaubamärgi ja identse ELi kaubamärgi väidetavat rikkumist samade liikmesriikide territooriumil, sest hageja on nõuetekohaselt teatavaks teinud osalise loobumise ELi kaubamärgi rikkumise hagist, mille eesmärk algselt oli keelata selle kaubamärgi kasutamine liidu territooriumil, ja selline hagist loobumine puudutab liikmesriigi territooriumi, mida käsitletakse sellele kohtule siseriikliku kaubamärgi alusel esitatud hagis, kellele on hagi esitatud esimesena, eesmärgiga keelata selle kaubamärgi kasutamine vastava riigi territooriumil.**

4. **Määruse nr 207/2009 artikli 109 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et kaubamärkide identsuse korral peab kohus, kellele on hagi esitatud hiljem, loobuma pädevusest selle kohtu kasuks, kellele hagi on esitatud esimesena, üksnes juhul, kui asjaomased kaubamärgid on kehtivad identsete kaupade või teenuste puhul.**

Allkirjad